

Presentatie de heer Sietse de Haan, voorzitter VZKC

De heer Sietse de Haan, voorzitter van de VZKC, opent de bijeenkomst met een korte presentatie over het programma van de bijeenkomst en een grafiek om te laten zien hoeveel mensen toegang hebben tot elektriciteit en schone kookgelegenheden. Uit deze grafiek is dan ook meteen af te leiden dat er nog een hoop mensen zijn die deze faciliteiten moeten ontberen. Vervolgens volgt een korte presentatie over wat de vereniging voor zonnekrachtcentrales doet, en dat is met name het Desertec-idee promoten, met daarin speciale aandacht voor Concentrated Solar Power met zijn bijzondere voordelen geïntegreerde opslag, elektriciteit op afroep en schoon drinkwater. Dit alles verbonden via een super-grid. De prijs van Concentrated Solar Power is aan het dalen, en ligt bij de laatste aanbestedingen in Australië al duidelijk onder de prijs van fossiele brandstoffen.

Presentatie de heer Bram van Ojik, 2^e kamerlid voor Groen Links, en voormalig fractievoorzitter en migratie gezant voor het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

De heer van Ojik begint zijn presentatie aan de hand van een grafiek van de heer de Haan met daarin de energiestromen van zuid naar noord zoals deze in het Desertec-idee naar voren komen. Deze stromen kunnen net zo goed staan voor migratiestromen. Het plaatje laat stromen van Noord-Afrika en het Midden-Oosten zien richting Zuid-Europa en verder noordwaarts, precies zoals de stromen nu zijn wat betreft vluchtelingen uit deze gebieden. Je zou dus zeggen dat het exporteren van (zonne)energie vanuit deze gebieden een prima oplossing zou kunnen zijn voor de (economische) vluchtelingen uit deze gebieden. De heer van Ojik geeft echter aan dat dit nog niet zo eenvoudig is. Hij schetst een beeld van de omstandigheden in deze gebieden. Allereerst zou je denken aan de elektriciteitsvoorzieningen in deze gebieden zelf. Zoals de heer de Haan reeds schetste zijn er nog grote aantallen mensen in deze gebieden die het nog zonder elektriciteit moeten stellen. Dus dit probleem moet eerst opgelost worden. Daarnaast is er sprake van een grote mate van corruptie in deze gebieden. Zonder steekpenningen kom je er eigenlijk niet ver. De vraag is dan wat men vanuit Nederland kan doen om deze problemen het hoofd te bieden. Helaas heeft de Nederlandse regering in de afgelopen jaren vooral bezuinigd op de ontwikkelingshulp aan deze gebieden. In de plannen van het nieuwe kabinet is er gelukkig weer meer geld uitgetrokken voor hulp aan deze gebieden, waarbij het beleid zich vooral richt op een viertal gebieden, te weten armoede, migratie, terreur en klimaatverandering. Energie komt hierin dus niet (direct) voor.

Er komen vragen vanuit de zaal die vooral draaien om de vraag wat de oplossing is voor de problematiek van de Sahara regio. Diverse vragenstellers hebben de neiging de spreker te vereenzelvigen met het probleem. De heer van Ojik benadrukt dat hij in zijn presentatie niet een mening heeft willen geven, maar vooral een beeld heeft willen schetsen van de situatie in de regio waarbij de oplossing van de problemen zal bestaan uit de aanpak van diverse deelgebieden. Het gaat bijvoorbeeld niet alleen om het verbeteren van de rechtszekerheid of de ondernemersgeest. Wat dit laatste betreft werd er een vergelijking gemaakt met China. De heer van Ojik drukt ons op het hart dat er natuurlijk culturele verschillen zijn, maar dat de Afrikanen ook hun situatie willen verbeteren. Het gaat dus om de aanpak van diverse zaken tegelijk.

Tijdens de discussie met de deelnemers in de zaal komt er uiteindelijk een vraag of het niet een goed idee is om de relatie met de Afrikaanse ontwikkelingslanden op het gebied van energie ook in het volgende Nederlandse energieakkoord op te nemen. De heer van Ojik reageert positief op dit idee, het zou verder uitgewerkt moeten worden.

Presentatie de heer Anteneh Dagnachew, researcher op de afdeling Climate, Air and Energy van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).

De heer Dagnachew geeft een overzicht van de situatie in de Sub-Sahara landen waarbij een groot deel van de vooral landelijke gebieden geen elektriciteit heeft. De vraag is dan wat voor systeem het beste zou werken in deze landen, gecentraliseerd, gedecentraliseerd, stand-alone... Het blijkt dat grote delen van de bevolking niet zo ver van hoogspanningsleidingen af woont. Dit is dus blijkbaar niet het grootste probleem. Decentrale opwekking in de vorm van mini-grids en standalone systemen zal voor de vele huishoudens in arme gebieden ver van het bestaande elektriciteitsnetwerk een belangrijke rol spelen bij het realiseren van toegang tot elektriciteit. De heer Dagnachew laat ook zien dat er een groot potentieel is aan vooral zonne-energie en kleinschalige waterkracht. Wind-energie is er ook, maar dan vooral in oostelijk Afrika. Er zijn een aantal scenarios onderzocht, waarvan de heer Dagnachew de resultaten laat zien. Er zal in ieder geval veel geld nodig zijn om te investeren in de elektrificatie van de Sub-Sahara landen.

Een aantal van de conclusies uit de studie zijn dat er bij ongewijzigd beleid geen algemene toegang tot elektriciteit tot stand zal komen in de Sub-Sahara landen, er sprake kan zijn van synergie tussen het bereiken van de klimaatdoelen en algemene toegang tot elektriciteit, een CO2 belasting kan leiden tot hogere elektriciteitsprijzen, de elektrificatie van de regio niet zal leiden tot een verhoging in CO2 emissies, het bereiken van algemene toegang tot elektriciteit minimaal een verdrievoudiging van het huidige investeringsniveau zal vereisen en gedecentraliseerde systemen een belangrijke rol zullen spelen in het bereiken van de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties.

Voor een uitgebreidere weergave van de studie van het PBL zie de bijgevoegde presentatie en het [rapport van het PBL](#) .